

9. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 лютого 1993 року №146 (зі змінами та доповненнями) «Про перелік видів доходів, які враховуються при визначенні розміру аліментів на одного з подружжя, дітей, батьків, інших осіб» (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/146-93-п>
10. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу та деяких інших Законів України (щодо податкової реформи) №5079 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1&pf3511=52180

Ludmila Ostryyna

Ltd. "Vivat-audit", Kyiv, Ukraine

Problematic Aspects of the Calculation and Payment of Military Duty

The purpose of this article is to determine the order of calculation, collection and payment of military duty, analyze the shortcomings of tax laws and regulations and identify the ways of their elimination.

The elements of military duty, which determine the order of its calculation and payment, namely object, tax rate, payers have been disclosed. The responsibilities of tax agents who are involved in the mechanism of calculation and payment of military duty have been defined. The procedures of accounting of calculation and payment of military duty and the procedures of tax reporting have been analyzed. Examples of collection charges under various types of income and the conditions of their charges have been disclosed.

The shortcomings of tax laws and regulations and the ways of their elimination have been distinguished. The necessity of providing not only the completeness of calculation and payment of military duty, but also its intended use have been substantiated

taxes, government revenues, military duty, salary

Одержано 29.09.14

УДК 657

О.Б. Пугаченко, доц., канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Процесуальні вимоги призначення та проведення економічних експертиз

У статті розглянуто порядок призначення та проведення економічної експертизи згідно з Кримінальним процесуальним, Цивільним процесуальним, Господарським процесуальним кодексами України та Кодексом адміністративного судочинства України. Встановлено, що у цивільному та адміністративному процесі порядок призначення та проведення експертиз, у тому числі й економічних (бухгалтерського та податкового обліку; фінансово-господарської діяльності; фінансово-кредитних операцій) на рівні законодавчого регламентування майже тотожні за змістом і суттю, а у господарському – регулюється поверхнево і недостатньо.

експертиза, економічна експертиза, процесуальне законодавство, призначення, проведення, експерт

О.Б. Пугаченко, доц., канд. екон. наук

Кіровоградський національний технічний університет

Процесуальные требования назначения и проведения экономических экспертиз

В статье рассмотрен порядок назначения и проведения экономической экспертизы в соответствии с Уголовным процессуальным, Гражданским процессуальным, Хозяйственным процессуальным кодексами Украины и Кодексом административного судопроизводства Украины.

© О.Б. Пугаченко, 2014

Установлено, что в гражданском и административном процессе порядок назначения и проведения экспертиз, в том числе и экономических (бухгалтерского и налогового учета; финансово-хозяйственной деятельности; финансово-кредитных операций) на уровне законодательного регламентирования почти тождественны по содержанию и сути, а в хозяйственном – регулируется поверхностно и недостаточно.

експертиза, економічна експертиза, процесуальне законодавство, назначения, проведення, експерт

Постановка проблеми. У сучасних умовах значна кількість суб'єктів господарювання та звичайних громадян стають учасниками судового розгляду з найрізноманітніших приводів – від простих адміністративних спорів до кримінальних справ про нанесення суттєвого матеріального збитку. Як правило, в подібних ситуаціях кращим варіантом захисту в судовому процесі є проведення економічної експертизи кваліфікованим спеціалістом.

Економічна експертиза спрямована на вивчення діяльності фінансово-економічного характеру та включає в себе перевірку документів бухгалтерського і податкового обліку, дослідження кредитної діяльності тощо.

Призначення судових експертиз та експертних досліджень експертам державних спеціалізованих науково-дослідних установ судових експертиз Міністерства юстиції України та атестованим судовим експертам, які не є працівниками державних спеціалізованих установ, їх обов'язки, права та відповідальність, організація проведення експертиз та оформлення їх результатів здійснюються у порядку, визначеному процесуальними кодексами України, Кодексом адміністративного судочинства України, Законами України «Про судову експертизу», «Про виконавче провадження», іншими нормативно-правовими актами з питань судово-експертної діяльності та відповідною Інструкцією. Вибір виду процесуального законодавства залежить від того у межах якого провадження призначається економічна експертиза. Таке розмаїття законодавчих вимог дуже часто призводить до плутанини та непорозуміння у процедурі призначення та проведення кожної окремої експертизи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Економічна експертиза як один із доказових аргументів використовувалась ще з часів Аристотеля, Демосфена, Ксенофонта.

Науково-теоретичні засади використання економічних знань при розслідуванні та попередженні злочинів економічного характеру сформовано у роботах: Т.М. Арзуманяна, А.Ф. Волобуєва, А.Н. Гаджиева, Н.Г. Гаджиева, Н.Я. Дондик, Г.П. Дондик, С.Ф. Іванова, М.І. Камлика, В.І. Комісарова, В.Д. Ларичева, А.Н. Ларькова, Г.А. Матусовського, С.С. Остроумова, В.Д. Понікарова, П.К. Пошюнаса, А.М. Ромашова, Р.С. Сатуєва, Р.Л. Степанюка, В.Г. Танасевича, С.П. Фортинського, І.Я. Фрідмана, О.Р. Шляхова, П.С. Яні та інших.

Порядок призначення та проведення економічних експертиз у своїх працях досліджували: І.В. Басанцов, М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, Д.О. Грицишен, І.В. Губанова, К.В. Капустник, О.В. Кузнецова, О.В. Мартинюк, Г.Г. Мумінова-Савіна, І.В. Перезова, О.О. Разборська, В.С. Рудницький, В.Ф. Світлоока, Ю.Р. Тесленко, О.В. Хомутенко, Р.О. Шмерхльов, О.О. Шушко тощо.

Організації та методиці бухгалтерської експертизи присвячено вітчизняні дисертаційні роботи: Н.А. Остап'юк «Обліково-аналітичне забезпечення бухгалтерської експертизи» [5]; І.А. Панченко «Організація судово-бухгалтерської експертизи: теоретико-практичні аспекти» [6]; В.В. Федчишиної «Облікове забезпечення експертного дослідження розрахунків з податку на додану вартість» [9].

Проте, вказані роботи практично не містять дослідження особливостей призначення та проведення економічних експертиз за різними видами процесуального законодавства. Це залишає певні прогалини та «втрачені можливості» у поєднанні

здобутків економічної та юридичної науки. Спроби заповнити ці недоліки було зроблено нами у роботах [7, 8], тому дана стаття є продовженням піднятої проблематики.

Постановка завдання. Завданнями статті є узагальнення інформації про порядок призначення та проведення економічних експертиз за видами процесуального законодавства; виявлення проблем і неузгодженостей, а також шляхів їх вирішення задля вдосконалення процесуальних процедур.

Виклад основного матеріалу. Законодавчо визначено, що в Україні економічна експертиза буває:

- бухгалтерського та податкового обліку;
- фінансово-господарської діяльності;
- фінансово-кредитних операцій [2].

Залежно від виду судочинства та меж відкритого провадження справ, порядок призначення та проведення економічних експертиз регламентує:

- у межах кримінального провадження – Кримінальний процесуальний кодекс України (КПК) [4];
- у межах цивільного провадження – Цивільний процесуальний кодекс України (ЦПК) [10];
- у межах господарського провадження – Господарський процесуальний кодекс України (ГПК) [1];
- у межах адміністративного провадження – Кодекс адміністративного судочинства України (КАС) [3].

Стаття 332 «Проведення експертизи за ухвалою суду» КПК вказує, що під час судового розгляду суд за клопотанням сторін кримінального провадження або потерпілого за наявності підстав, передбачених статтею 242 КПК, має право своєю ухвалою доручити проведення експертизи експертній установі, експерту або експертам.

У КПК Стаття 69 «Експерт» визначає, що експертом у кримінальному провадженні є особа, яка володіє науковими, технічними або іншими спеціальними знаннями, має право відповідно до Закону України «Про судову експертизу» на проведення експертизи і якій доручено провести дослідження об'єктів, явищ і процесів, що містять відомості про обставини вчинення кримінального правопорушення, та дати висновок з питань, які виникають під час кримінального провадження і стосуються сфери її знань.

Експерт невідкладно повинен повідомити особу, яка його залучила, чи суд, що доручив проведення експертизи, про неможливість проведення експертизи через відсутність у нього необхідних знань або без залучення інших експертів. У разі виникнення сумніву щодо змісту та обсягу доручення експерт невідкладно заявляє клопотання особі, яка призначила експертизу, чи суду, що доручив її проведення, щодо його уточнення або повідомляє про неможливість проведення експертизи за поставленим запитанням або без залучення інших осіб.

Суд має право своєю ухвалою доручити проведення експертизи експертній установі, експерту або експертам незалежно від наявності клопотання, якщо: суду надані кілька висновків експертів, які суперечать один одному, а допит експертів не дав змоги усунути виявлені суперечності; під час судового розгляду виникли підстави, передбачені частиною другою статті 509 КПК.

До ухвали суду про доручення проведення експертизи у випадках, передбачених частиною першою статті 332 КПК, включаються питання, поставлені перед експертом учасниками судового провадження, судом. Суд має право не включати до ухвали питання, поставлені учасниками судового провадження, якщо відповіді на них не

стосуються кримінального провадження або не мають значення для судового розгляду, обґрунтувавши таке рішення в ухвалі.

Після постановлення судом ухвали про доручення проведення експертизи судовий розгляд продовжується, крім випадків, якщо таке продовження неможливе до отримання висновку експерта.

Висновок експерта – це докладний опис проведених експертом досліджень та зроблені за їх результатами висновки, обґрунтовані відповіді на запитання, поставлені особою, яка залучила експерта, або слідчим суддею чи судом, що доручив проведення експертизи (ст. 101).

У ЦПК передбачено статтю 143 «Порядок призначення експертизи» у якій вказано, що для з'ясування обставин, що мають значення для справи і потребують спеціальних знань у галузі науки, мистецтва, техніки, ремесла тощо, суд призначає експертизу за заявою осіб, які беруть участь у справі.

Експертом є особа, якій доручено провести дослідження матеріальних об'єктів, явищ і процесів, що містять інформацію про обставини справи, і дати висновок з питань, які виникають під час розгляду справи і стосуються сфери її спеціальних знань (ст. 53).

Якщо сторони домовилися про залучення експертами певних осіб, суд повинен призначити їх відповідно до цієї домовленості. Особи, які беруть участь у справі, мають право подати суду питання, на які потрібна відповідь експерта. Кількість і зміст питань, за якими має бути проведена експертиза, визначається судом. При цьому суд має мотивувати відхилення питань осіб, які беруть участь у справі. Особи, які беруть участь у справі, мають право просити суд провести експертизу у відповідній судово-експертній установі, доручити її конкретному експерту, заявляти відвід експерту, давати пояснення експерту, знайомитися з висновком експерта, просити суд призначити повторну, додаткову, комісійну або комплексну експертизу. Якщо проведення експертизи доручено спеціалізованій експертній установі, її керівник має право доручити проведення експертизи одному або кільком експертам, створювати комісії з експертів керованої ним установи, якщо судом не визначено конкретних експертів, у разі потреби замінювати виконавців експертизи, заявити клопотання щодо організації проведення досліджень поза межами експертної установи.

У Цивільному процесуальному кодексі України вказано, що експертиза призначається ухвалою суду, де зазначаються: підстави та строк для проведення експертизи; з яких питань потрібні висновки експертів, ім'я експерта або найменування експертної установи, експертам якої доручається проведення експертизи; об'єкти, які мають бути досліджені; перелік матеріалів, що передаються для дослідження, а також попередження про відповідальність експерта за завідомо неправдивий висновок та за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків. Якщо експертизу призначено експертам кількох установ, в ухвалі про її призначення зазначається найменування провідної установи, на яку покладається проведення експертизи. Якщо проведення експертизи доручається експертній установі та особі, яка не є працівником цієї установи, провідною визнається експертна установа. Ухвала про призначення експертизи направляється в кожену установу - виконавцям, а також особі, яка не є працівником експертної установи. Об'єкти дослідження та матеріали справи направляються провідній установі (ст. 144).

Стаття 147 «Проведення експертизи та висновок експерта» ЦПК декларує, що експертиза проводиться в суді або поза судом, якщо це потрібно у зв'язку з характером досліджень або якщо об'єкт досліджень неможливо доставити до суду. Експерт дає у письмовій формі свій мотивований висновок, який приєднується до справи. Суд має право за заявою осіб, які беруть участь у справі, або з власної ініціативи запропонувати

експерту дати усне пояснення свого висновку. Усне пояснення заноситься до журналу судового засідання.

Висновок експерта – докладний опис проведених експертом досліджень, зроблені у результаті них висновки та обґрунтовані відповіді на питання, задані судом (ст. 66).

Господарський процесуальний кодекс встановлює, що у судовому процесі може брати участь судовий експерт. Судовий експерт зобов'язаний за ухвалою господарського суду з'явитись на його виклик і дати мотивований висновок щодо поставлених йому питань. Висновок робиться у письмовій формі (ст. 31).

Для роз'яснення питань, що виникають при вирішенні господарського спору і потребують спеціальних знань, господарський суд призначає судову експертизу. Учасники судового процесу мають право пропонувати господарському суду питання, які мають бути роз'яснені судовим експертом. Остаточне коло цих питань встановлюється господарським судом в ухвалі. Проведення судової експертизи доручається державним спеціалізованим установам чи безпосередньо особам, які відповідають вимогам, встановленим Законом України «Про судову експертизу» (ст. 41).

Кодекс адміністративного судочинства України містить статтю 81 «Призначення судової експертизи», у якій вказано, що для з'ясування обставин, що мають значення для справи і потребують спеціальних знань у галузі науки, мистецтва, техніки, ремесла тощо, суд може призначити експертизу. Особи, які беруть участь у справі, мають право подати суду питання, на які потрібна відповідь експерта. Кількість і зміст питань, за якими має бути проведена експертиза, визначаються судом. Суд повинен вмотивувати відхилення питань осіб, які беруть участь у справі. Особи, які беруть участь у справі, мають право просити суд призначити експертизу і доручити її проведення відповідній експертній установі або конкретному експерту. Якщо сторони домовилися про залучення експертами певних осіб, суд повинен призначити їх відповідно до цієї домовленості. Якщо проведення експертизи доручено експертній установі, її керівник має право доручити проведення експертизи одному або кільком експертам, якщо судом не визначено конкретних експертів, у разі потреби – замінити виконавців експертизи, заявити клопотання щодо організації проведення досліджень поза межами експертної установи. В ухвалі про призначення експертизи суд попереджає експерта про кримінальну відповідальність за завідомо неправдивий висновок та за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків.

Експертом є особа, яка має необхідні знання та якій в порядку, встановленому цим Кодексом, доручається дати висновок з питань, що виникають під час розгляду справи і стосуються спеціальних знань цієї особи, шляхом дослідження матеріальних об'єктів, явищ і процесів, що містять інформацію про обставини у справі (ст. 66).

Висновок експерта оголошується в судовому засіданні. Для роз'яснення і доповнення висновку експерта особи, які беруть участь у справі, а також суд можуть задати експерту питання. Першими задають питання експертові особа, за заявою якої призначено експертизу, та її представник, а потім інші особи, які беруть участь у справі. Якщо експертизу призначено за клопотанням обох сторін, першими задають питання експертові позивач і його представник. Головуючий у судовому засіданні та інші судді можуть задавати експертові питання в будь-який час дослідження висновку експерта. Викладені письмово і підписані пояснення експерта приєднуються до справи (ст. 148).

Слід зазначити, що умови призначення і проведення експертизи у цілому та з економічних питань, зокрема у Цивільному процесуальному кодексі та у Кодексі

адміністративного судочинства майже ідентичні. У Господарському процесуальному кодексі, порядку призначення та проведення експертизи уваги приділено дуже мало.

Враховуючи той факт, що висновок експерта має доказове значення, то надавати його повинен експерт, який бере на себе зобов'язання, а відповідно, і відповідальність, за сумлінне виконання своїх обов'язків. Саме з цією причини, у таблиці 1 наведено зміст присяги експерта при проведенні ним експертизи, у тому числі й економічної.

Таблиця 1 – Зміст присяги експерта при проведенні експертизи у процесуальному законодавстві України

Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI (із змінами і доповненнями)	Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV (із змінами і доповненнями)	Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року № 1798-XII (із змінами і доповненнями)	Кодекс адміністративного судочинства від 6 липня 2005 року № 2747-IV (із змінами і доповненнями)
«Я, (прізвище, ім'я, по батькові), присягаю сумлінно виконувати обов'язки експерта, використовуючи всі свої професійні можливості» Стаття 356. Допит експерта в суді	«Я, (прізвище, ім'я, по батькові), присягаю сумлінно виконувати обов'язки експерта, використовуючи всі свої професійні можливості». Стаття 171. Роз'яснення прав та обов'язків експерта. Присяга експерта	Порядок приведення експерта до присяги процесуально не вказано	«Я, (прізвище, ім'я, по батькові), присягаю сумлінно виконувати обов'язки експерта, використовуючи всі свої професійні можливості». Стаття 131. Роз'яснення прав і обов'язків експерта, присяга експерта

Джерел: складено автором на підставі [4, 10, 1, 3]

Кримінальний процесуальний кодекс України у статті 356 «Допит експерта в суді» передбачає, що за клопотанням сторони кримінального провадження, потерпілого або за власною ініціативою суд має право викликати експерта для допиту для роз'яснення висновку. Перед допитом експерта головуючий встановлює його особу та приводить до присяги. Після цього головуючий попереджає експерта про кримінальну відповідальність за надання завідомо неправдивого висновку.

Експерта, який проводив експертизу за зверненням сторони обвинувачення, першою допитує сторона обвинувачення, а експерта, який проводив експертизу за зверненням сторони захисту, - сторона захисту. Після цього експерту можуть бути поставлені запитання потерпілим, цивільним позивачем, цивільним відповідачем, їх представниками та законними представниками, а також головуючим та суддями.

Експерту можуть бути поставлені запитання щодо наявності в експерта спеціальних знань та кваліфікації з досліджуваних питань (освіти, стажу роботи, наукового ступеня тощо), дотичних до предмета його експертизи; використаних методик та теоретичних розробок; достатності відомостей, на підставі яких готувався висновок; наукового обґрунтування та методів, за допомогою яких експерт дійшов висновку; застосовності та правильності застосування принципів та методів до фактів кримінального провадження; інші запитання, що стосуються достовірності висновку.

Суд має право призначити одночасний допит двох чи більше експертів для з'ясування причин розбіжності в їхніх висновках, що стосуються одного і того самого предмета чи питання дослідження. Кожна сторона кримінального провадження для

доведення або спростування достовірності висновку експерта має право надати відомості, які стосуються знань, вмінь, кваліфікації, освіти та підготовки експерта. Експерт під час відповідей має право користуватися своїми письмовими та іншими матеріалами, які використовувалися під час експертного дослідження.

У Цивільному процесуальному кодексі статтею 171 «Роз'яснення прав та обов'язків експерта. Присяга експерта» вказано, що головуючий роз'яснює експертові його права та обов'язки, і попереджає експерта під розписку про кримінальну відповідальність за завідомо неправдивий висновок і за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків та приводить експерта до присяги. Текст присяги підписується експертом. Дія присяги поширюється і на ті випадки, коли висновок був складений до її проголошення. Підписаний експертом текст присяги та розписка приєднуються до справи.

Якщо експертиза призначається під час судового розгляду, права, обов'язки експертів і їх відповідальність роз'яснюються головуючим відразу після залучення їх до участі в цивільному процесі.

Експертам, які працюють у державних експертних установах, роз'яснення прав і обов'язків експерта та приведення його до присяги здійснюються керівником експертної установи під час призначення особи на посаду та присвоєння кваліфікації судового експерта. Підписаний текст присяги та розписка про ознайомлення з правами і обов'язками експерта та про кримінальну відповідальність за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків, за завідомо неправдивий висновок приєднується до особової справи. Засвідчені печаткою експертної установи копії цих документів подаються на вимогу суду.

Господарський процесуальний кодекс порядок приведення експерта до присяги не регламентує.

Кодекс адміністративного судочинства у статті 131 «Роз'яснення прав і обов'язків експерта, присяга експерта» зазначає, що головуючий у судовому засіданні роз'яснює експерту його права та обов'язки, встановлені статтею 66 КАС, і попереджає його під розписку про кримінальну відповідальність за завідомо неправдивий висновок та за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків. Головуючий приводить експерта до присяги, яка проголошується експертом усно, після чого він підписує текст присяги. Дія присяги поширюється і на ті випадки, коли висновок був складений до її проголошення. Підписаний експертом текст присяги та розписка приєднуються до справи.

Якщо експертиза призначається під час судового розгляду, права, обов'язки експерта та його відповідальність роз'яснюються головуючим одразу після залучення його до участі в адміністративному процесі.

Експертам, які працюють у державних експертних установах, роз'яснення прав і обов'язків експерта та приведення його до присяги здійснюються керівником експертної установи під час призначення особи на посаду та присвоєння кваліфікації судового експерта. Засвідчені печаткою експертної установи копії тексту присяги і розписки про ознайомлення з правами та обов'язками експерта і про кримінальну відповідальність за завідомо неправдивий висновок, за відмову без поважних причин від виконання покладених на нього обов'язків подаються на вимогу суду.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведене дослідження дозволяє зробити певні висновки. По-перше, в межах провадження відповідного виду розслідувань та судового розгляду може призначатись та проводитись економічна експертиза, зокрема: бухгалтерського та податкового обліку; фінансово-господарської діяльності; фінансово-кредитних операцій. По-друге, залежно від виду судочинства та меж відкритого провадження справ, порядок призначення та проведення економічних

експертиз регламентується Кримінальним процесуальним, Цивільним процесуальним, Господарським процесуальним кодексами України та Кодексом адміністративного судочинства України. По-третє, у цивільному та адміністративному процесі порядок призначення та проведення експертиз, у тому числі й економічних на рівні законодавчого регламентування майже тотожні за змістом і суттю, а у господарському – регулюється поверхнево і недостатньо.

Наукова та практична цінність отриманих результатів полягає у дослідженні процесуального порядку призначення і проведення економічних експертиз та виявленні недоліків і шляхів їх усунення у законодавчій регламентації процесуальних процедур на основі поєднання юридичних та економічних здобутків сучасної наукової думки, що є корисним для практичної діяльності експертів з економічних питань. Перспективи подальших досліджень нам вбачаються у розробці конкретних методик експертного дослідження окремих об'єктів експертизи та розгляді проблемних аспектів поєднання знань економічного та юридичного спрямувань у практичній діяльності експертів.

Список літератури

1. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року № 1798-XII (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/index>
2. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень від 08.10.98 р. № 53/5 (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/index>
3. Кодекс адміністративного судочинства від 6 липня 2005 року № 2747-IV (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/index>
4. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/index>
5. Остап'юк Н. А. Обліково-аналітичне забезпечення бухгалтерської експертизи: теорія і методика : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз, аудит» [Текст] / Н. А. Остап'юк ; Нац. аграр. ун-т. – К., 2006. – 21 с.
6. Панченко І. А. Організація судово-бухгалтерської експертизи: теоретико-практичні аспекти : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» [Текст] / І. А. Панченко ; Держ. акад. статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – К., 2007. – 21 с.
7. Пугаченко О. Б. Вимоги процесуального законодавства в частині участі експерта при проведенні судової експертизи з економічних питань [Текст] / О. Б. Пугаченко // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету: Економічні науки. / Вип. 24. – Кіровоград: КНТУ, 2013. – С. 340-348.
8. Пугаченко О. Б. Проблеми законодавчого забезпечення судово-економічної експертизи в Україні [Текст] / О. Б. Пугаченко // Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції «Облік і контроль в управлінні підприємницькою діяльністю» – Кіровоград: КНТУ, 2013. – С. 112-116.
9. Федчишина В. В. Облікове забезпечення експертного дослідження розрахунків з податку на додану вартість : автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» [Текст] / В. В. Федчишина ; Житомир. держ. технол. ун-т. – Житомир, 2011. – 20 с.
10. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV (із змінами і доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main/index>

Olga Pugachenko

Kirovohrad National Technical University, Kirovohrad, Ukraine

Procedural Requirements for Appointment and Conduct of Economic Expertises

The aim of the paper is to compile information on the procedure of appointing and conducting of economic expertise by type of procedural law, as well as to identify problems and inconsistencies and the ways of solving them in order to improve judicial procedures.

Within the performance of the relevant type of investigation and trial economic expertise may be administered and conducted, including expertise of: accounting and taxation; financial activities; financial and

credit operations. Purpose and conduct of economic expertise depending on the type and extent of open justice prosecution is held according to the Criminal Procedure, Civil Procedure, Commercial Procedural Code of Ukraine and the Code of Administrative Procedure of Ukraine. In civil and administrative procedures the appointment and conduct of expertise, including economic expertise on the level of legislative regulation, are nearly identical in content and nature and in the economic procedure – are not regulated sufficiently and in detail.

The value of the results is obtained in the study of procedure of the appointment and conduct of economic expertise and in identifying gaps and ways to deal with them in the legal regulation of judicial procedures.

expertise, economic expertise, procedural law, appointment, conducting, an expert

Одержано 04.11.14

УДК 657:334.72

Я. В. Клименко, асп.

Кіровоградський національний технічний університет

Афілійовані особи: походження терміну, критерії визначення й застосування у вітчизняній та міжнародній практиках

Досліджено поняття, які застосовуються при позначенні відносин афілійованості (залежності) між суб'єктами господарювання, та походження терміну «афілійованість». Проаналізовано нормативну базу України з питань регулювання операцій між афілійованими (пов'язаними) суб'єктами господарювання та нормативно-правові акти інших країн. Узагальнені форми залежності, які характеризують відносини афілійованих (пов'язаних) сторін. Обґрунтовані проблемні аспекти визначення статусу афілійованих (пов'язаних) осіб.

афілійованість, афілійовані особи, пов'язані особи, державне регулювання, нормативні і законодавчі акти

Я. В. Клименко, асп.

Кіровоградский национальный технический университет

Аффилированные лица: происхождение термина, критерии определения и применения в отечественной и международной практиках

Исследованы понятия, которые используются при определении отношений аффилированности (зависимости) между субъектами хозяйствования, и происхождение термина «аффилированность». Проанализирована нормативная база Украины по вопросам регулирования операций между аффилированными (связанными) субъектами хозяйствования и нормативно-правовые акты других стран. Обобщены формы зависимости, которые характеризуют отношения аффилированных (связанных) сторон. Обоснованы проблемные аспекты определения статуса аффилированных (связанных) лиц.

аффилированность, аффилированные лица, связанные лица, государственное регулирование, нормативные и законодательные акты

Постановка проблеми. У зв'язку з активними процесами євроінтеграції та виходом вітчизняних підприємств на світові ринки доводиться вдаватися до запозичення певної методології та методів впливу на учасників економічних відносин,